У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 230. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го ГРУДНЯ 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 17, 1970 No. 230. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 16 грудня 1970

В АМЕРИЦІ

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ДЛЯ ЗАКОРДОННИХ справ схвалила 255 мільйонів долярів військової допомоги для Камбоджі, але з забороною посилати американські наземні війська або військових дорадників до тієї країни. Підкреслено, також, що схвалена допомога не є зобов'язанням уряду ЗСА захищати Камбоджу. Ще раніше Палата Репрезентантів схвалила загальну допомогу в сумі 535 мільйонів дол. для оборони кількох країн Азії і Середнього Сходу.

ПРЕДСТАВНИКИ СЕНАТУ І ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ прийняли законопроєкт про охорону здоров'я та безпеку праці. При Департаменті Праці буде створена комісія, яка випрацює типові стандартні вимоги в ділянці охорони здоров'я і безпеки праці на підприємствах, фабриках, фермах і будівельних проєктах. Тричленна комісія при Департаменті Праці буде наглядати за виконанням тих вимог.

АМЕРИКАНСЬКА СТАЛЕВА КОРПОРАЦІЯ спротивилась вказівці Департаменту Справедливости, щоб впродовж наступних п'яти років на фабрику тієї компанії в м. Ферфілді, Алабама, було прийнято на працю в бюрах компанії 50 відсотків негрів і щоб щонайменше 40% підвищень на місцях праці припало за той час на негрів. Речник Департаменту Справедливости підтвердив, що таке побажання було висловлене під час переговорів з корпорацією, але не у формі наказу.

БРАЗИЛІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ ПРОДОВЖУЄ наполегливі розшуки викраденого терористами швайцарського амбасадора Джіовані Енріка Бухера. Від минулого понеділка 57-літній амбасадор перебуває в невідомому місці. Уряд через радіо закликає викрадачів, щоб вони подали список політичних в'язнів, випущення яких на волю вони домагаються взамін за звільнення швайцарського амбасадора.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТ, ЯКИЙ ПІДВИЩИВ СОБІ ПЛАТНІ два роки тому на понад 12 000 дол. річно, відмовився підвищити заробітні платні своїм асистентам по 2 300 долярів річно. За підвищення голосували 33 сенатори, але проти подав голос 51 сенатор.

БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ МОЖЛИВОСТИ ДЛЯ ВСІХ повідомило, що воно не буде змінювати свого сучасного керівництва. Це бюро, під тиском критики, раніше вирішило передати керівництво справами охорони й забезпечення убогих до рук неюристів, але тепер відмовилось від цього пляну. Справами убогих займаються 2 000 юристів у 850 представництвах по всій країні.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ВЕЛИКОЮ БІЛЬШІСТЮ голосів ухвалила, всупереч рішенню Федерального Суду, що треба опублікувати й поширити звіт Комісії Внутрішньої Безпеки про підбурювачів на студентських кемпусах. У тому звіті, що незабаром буде опублікований, приведено список 57 „ораторів" з лівих угруповань та з-поміж комуністів, які виголошували перед студентами ворохобницькі промови і за це одержували добрі платні: за підривні промови в 42 кемпусах вони разом дістали понад 100 000 дол. За публікування того списку і звіту проголосували 301 конгресмен, проти було 55 конгресменів. Це рішення Палати Репрезентантів є остаточним, і воно не потребує схвалення Сенату чи підпису Президента.

У СВІТІ

У ПОЛЬЩІ ЗНАЧНО ЗРОСЛИ ціни на харчові продукти, особливо на збіжеву підмінку кави, на одяги, на м'ясо і вироби з неї, — зате подешевіли холодільники, пральні машини й інші промислові вироби. Комуністичні державні плянувальники, які регулюють ціни, сподіваються прошестим таким способом пільгу хліборобам й облегшити людям можливість набути швальну машину чи телевизор. Телевізор коштував дотепер 416 дол., тепер коштуватиме 366 дол., себто все ще більш як тричі стільки, скільки пересічно польський робітник заробляє на місяць.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД ПОВІДОМИВ амбасаду ЗСА у Москві, що не поїдуть до Америки репрезентаційна совєтська опера і балет „Большой Балет" і „Большая Опера". Вони мали прибути на виступи спершу у Ню Йорку в Линкольн Центрі, опісля на мистецькому турне по Америці. За причину совєтський уряд подав „хуліганські" виступи „сіоністичних екстремістів", за яких ніби відповідають американські власті. Американський імпресарій, Сол Юрок, до речі — також жидівського роду, — заявив, що хоч він плянував установити ціну за квиток на вистави російської опери на 25.00 дол. — він все одно не заробив би на приїзді до Америки на три місяці оперного театру, який має 420 членів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЖОРЖ ПОМПІДУ ВИСТУПИВ проти плянованого в ЗСА закону, який обмежував би імпорт чужих товарів. Помпіду твердить, що ліберальна митно - торговельна політика сприяла такому великому розвиткові добробуту в Зах. Европі, який став протиставленням дійсності в комуністичних країнах.

ТІТО ПРОГОЛОСИВ офіційно проєкт переходу Югославії на систему „колективного проводу" — після його смерти. Він має тепер 78 років і лякається, що після його відходу почнеться в Югославії боротьба за владу.

МЕШКАНЦІ ЗАХІДНОГО БЕРЛІНУ ЩЕ НЕ ВТРАТИЛИ надії, що — може — східньо - німецькі комуністи таки виявлять людяність і дозволять на відвідини під час Різдвяних свят найближчих кревних і приятелів десяткам тисяч західних берлінців. Покищо східньонімецький уряд відкинув ту сугестію міської управи Західнього Берліну, доказуючи цим ще раз свою злу волю.

РОБЕРТ ТОМПСОН СКЛАВ президентові Ніксонові оптимістичне звідомлення про ситуацію, яку знайшов в Південному В'єтнамі. Томпсон є найкращим британським знавцем стратегії і тактики комуністичних партизанів в Південній Азії: він з успіхом керував 20 років тому операціями проти комуністичних партизанів на Малайському півострові і цілком винищив їх. Президент Ніксон просив його відвідати знову Південний В'єтнам. За повідомленнями кореспондентів — найбільшу загрозу становлять у Півд. В'єтнамі не збройні ватаги комуністів, а тисячі комуністичних агентів у державному апараті.

У ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ ЗАТОНУВ порон, що курсував між портовим містом Пусан і віддаленим за 150 миль островом Чеджю. На пороні було кругло 250 осіб. Деяких із них виловлено з льодово - зимних вод приявні в тому області японські рибальські човни; число загинулих не відоме.

Загальна національна продукція ЗСА перевищила суму одного трільйона долярів

Вашингтон. — Президент Ніксон відзначив своїм виступом у департаменті комерції (торгівлі) досягнуту у вівторок 15-го грудня ц.р. статистичну межову висоту загальної національної продукції (Gross National Product), у висліді якої була перейдена сума одного трільйона долярів. Включена в цю суму продукція товарів і дібр, як також вартість здійснених послуг. Запрошений з цього приводу до департаменту комерції президент Ніксон, довершив відкриття новосконструйованого „годинника ГНП" — великої таблиці, яка показує автоматично статистичні цифри в рості загальної національної продукції. Цифра одного трільйона долярів була показана на цьому годиннику о год. 12.02 полудня у вівторок 15 грудня і за п'ять хвилин вона збільшилася ще на 2.3 мільйона долярів. Під час виголошеної президентом Ніксоном в департаменті комерції 10-хвилинної промови про досягнення американської економіки цифра загальної суми національної продукції ЗСА збільшилася на дальших 5 мільйонів долярів. Реальна загальна національна продукція, обраховувана на базі купівельної вартости доляра в 1958 році залишилася незмінною в останніх п'яти місяцях, досягаючи з днем 30 вересня ц.р. суми 727.5 більйона долярів.

Найвищий Суд обмежив ліберальну охорону прав кримінальних злочинців

Вашингтон. — Під час сесії, відбутої у вівторок 15-го грудня ц. р. Найвищий Суд ЗСА вирішив обмежити стосовані досі ліберальні постанови цього ж суду в справі охорони прав кримінальних злочинців. Було прийняте це рішення голосами трьох консервативних членів Найвищого Суду, до яких приєдналися найменовані вже за президентури Ніксона судді Гаррі А. Блекмун та Воррен Е. Биргер, значить, п'ятьма голосами проти чотирьох. Судді ліберального напрямку під проводом Ірла Воррена залишилися в меншості. Цим рішенням Найвищого Суду встановлено, що такі чи інші чутки можуть правити за доказовий матеріал у процедурі федеральних судів, зокрема у відношенні до кримінальних злочинців, які були засуджені на основі вистачального доказового матеріялу. Прецедентом для рішення Найвищого Суду була справа Алекса С. Івенса, засудженого 1965 року до кари смерти за замордування трьох поліцистів у повіті Гвіннет, в Джорджії, під час процесу над яким не пересулхано одного із свідків, який твердив, що він чув від когось, що в справу вбивства поліцаїв був замішаний ще інший злочинець. Апеляційний Суд ЗСА п'ятої округи уневажнив вирок на Івенса, заявляючи, що засудження його було неконституційне. Тепер Найвищий Суд уневажнив рішення Апеляційного Суду і залишив у силі вирок суду федерального Суду в Джорджії. Ще перед тим, під час сесії Найвищого Суду в дні 23 листопада, була прийнята 6 голосами проти трьох постанова, що вина засудженого залишається доказаною, навіть тоді, коли він обстоює свою невинність.

Палата Репрезентантів схвалила бюджет Суперсонічного Транспорту

Вашингтон. — Палата Репрезентантів ЗСА вирішила 205 голосами проти 185 не відсилати на розгляд палатно-сенатської конференції компромісового бюджету на розвиток суперсонічного транспорту. Схвалений Палатою бюджет в сумі 210 мільйонів долярів буде переданий безпосередньо на розгляд Сенату. Противники цього проєкту обстоювали конечність зредукувати пропонований бюджет суперсонічного транспорту або й відкинути його цілком. Наступним своїм голосуванням, 319 голосами проти 71 Палата Репрезентантів затвердила запропонований попередньою палатно-сенатською конференцією вичерпний бюджет загального транспорту в сумі 6.88 більйона долярів, який включає також видатки на суперсонічний транспорт. В політичних колах передбачають, що в Сенаті, в якому є багато противників цього урядового проєкту, розгорнеться над цим бюджетом завзята боротьба. Опоненти погрожують навіть застосуванням обструкції.

Нюйоркська Округа УНС в змаганні за першенство УНСоюзу

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 11-го грудня, Окружний Комітет Українського Народного Союзу в Ню Йорку, який об'єднує 28 Відділів з понад 7.000 членами, схвалив доложити всіх старань до того, щоб здобути першенство поміж всіми 30 Округами УНСоюзу в ЗСА і Канаді. Округа від праці місяців займає друге місце після Округи Чикаго, яка перевищила Ню Йорк на 85 членів, здобувши до кінця листопада ц. р. 523 нових членів. Відділи Ню Йорку і околиці будуть старатися придбати в цім останнім місяці змагань бодай 120 членів, щоб таки здобути першенство.

Збори відбулися в домівці „Дністра", 361-го Відділу УНС, який також має свою проблему у змаганнях цього року. „Дністер" весь минулий рік і десять місяців цього року був першуном всього УНСоюзу, здобувавши найбільше число членів поміж всіми майже 470 Відділами УНСоюзу. Аж в листопаді

(Закінчення на стор. 3-ій)

Галина Андреадіс виступить в Маямі, українці візьмуть участь у параді

Маямі, Флорида. — Голова Центрального Комітету Українських Американських Організацій в цьому місті, п. Іван Ковальчук, інформує, що в неділю, 27-го грудня, місцева Українська Громада влаштовує „Веселий Вечір", в програмі якого виступить з концертом славна наша оперова співачка Галина Андреадіс. Українська Громада в Маямі не велика, але тепер там понажвавляється життя, бо приїжджає багато туристів. У програмі „Веселого Вечора", крім концерту пані Галини Андреадіс, візьме участь 30 осіб. Вечір відбудеться в Українському Американському Клюбі.

Наступного дня, в понеділок 28-го грудня, традиційна і дуже популярна парада Джуніор Орендж Бовл, в якій візьме участь зорганізована при Українському Американському Клюбі молодь із своїм парадним возом („флоат"). Перебіг цієї паради можна буде бачити в ЗСА і Канаді на телевізійній передачі станціями NBC о год. 1-ій по полудні того ж дня.

ЗСА і Південний В'єтнам звільнять комуністичних полонених

Вашингтон. — Секретар оборони Мелвін Лерд заявив, що він прихильніся до ідеї заступника голови республіканських сенаторів Роберта Гріффіна, щоб звільнити 1.500 північно-в'єтнамських здорових воєнних полонених та всіх хворих і ранених, без попереднього порозуміння з Північним В'єтнамом. Лерд признав рацію сен. Гріффінові, що такий гуманітарний жест збоку Америки і Південного В'єтнаму змобілізує міжнародню публічну опінію проти в'єтнамських комуністів, які не тільки не дозволяють полоненим тримати тісний зв'язок із своїми рідними та не допускають Міжнародного Червоного Хреста до відвідин таборів полонених, але навіть не опридлюднюють докладних списків усіх американських та інших альянтських полонених. Водночас Мелвін Лерд повідомов, що він виїздить в перших днях січня разом із головою шефів об'єднаних штабів адміралом Томасом Мурером до Таї (Сіяму) і Південного В'єтнаму, щоб там порадитися з командиром американських військ у В'єтнамі генералом Крейтоном Абрамсом щодо можливостей дальшої редукції збройних сил ЗСА у В'єтнамі. Тепер є там 344.000 американських вояків, а — за заявою през. Ніксона — до кінця травня 1971 те число має зменшитись до 284.000. Подорозі до Південної Азії секретар оборони Мелвін Лерд і Адмірал Мурер зупиняться у Парижі для розмов з головою американської делегації на Паризькій конференції про В'єтнам, Дейвідом Брусом.

ЗСА і Британія будують нову спільну базу на Індійському океані

Вашингтон. — Американські військові кола виявили плян збудувати спільними зусиллями Америки і Британії морсько-летунську базу на мало відомому острівці Дієго Гарсія на Індійському океані. Головним завданням тієї бази буде бути ланкою у комунікаційній системі ЗСА і Британії між їхніми країнами та Півднем Азії і бути вихідним пунктом для стеження за рухами совєтських кораблів на Індійському океані. Будова тієї бази почнеться в березні 1971 р. та обрахована на три роки. Той острівець належить до Британії. Він має коло 500 до 600 мешканців. Чужинецькі робітники на тому острівці будуть переселені кудинде. Острівець знаходиться за 1,200 миль на південь від південного шпилю Індійського півострова. Далекосяжні американські і британські стежні літаки зможуть контролювати обшир між Мадагаскаром, Цейльоном і Арабським півостровом, в якому тепер перебувають коло 20 совєтських воєнних кораблів. База матиме коло 13 миль довжини і 5 миль ширини. Воєнні кораблі 5-ох держав, які зобов'язались до оборони обширу Індійського океану й Океанії — ЗСА, Британія, Австралія, Нова Зеляндія і Малайзія — зможуть поповнювати на тій базі паливо. ЗСА і Британія рішили збудувати ту базу внаслідку посиленої інфільтрації совєтської морської воєнної фльоти на Індійському океані.

У трьох балтійських містах Польщі відбулися заворушення

Бонн. — За вісткою, що її подало британське інформаційне Бюро Ройтера з покликанням на польське льокальне радіо з Прибалтики, — у Гдині, Гданську і Цоппоті відбулися в двох перших днях цього тижня заворушення із сутичками з поліцією, при чому коло 150 поліцистів були поранені. Не подано докладної причини заворушень, щоб їх будим то спричинили „хулігани". Однак ті заворушення прийняли очевидячки поважні розміри, коли у тих трьох містах проголошено поліційну годину від 6-ої пополудні до досвіта наступного дня. Варшавське радіо нічого про ті події не подало. Можливо, що ті заворушення стоять у зв'язку з раптовим подорожінням харчових продуктів у Польщі на яких 40 відс.

Чехо-Словаччина шантажує своїх втікачів в ЗСА і Канаді

Прага. — Чехо - словацький уряд висилає через так званий Правно - дорадчий Центр у Празі масові листи до чехів і словаків, які втекли за кордон, вимагаючи від них грошей за їх „правну оборону" та погрожуючи, що у випадку відмови — гроші будуть стягнені від їхніх кревних в Чехо-Словаччині. Чехо-словацькі комуністичні власті погрожують карами за їхню втечу та „нелегальне" перебування за кордоном і пригадують їм чеський карний закон, за яким існує „право" судити й карати емігрантів заочно. Чеські комуністи вимагають, щоб емігранти складали найдалі до 5-ох днів по 70 до 100 дол. як „завдаток" на кошти їх „правної оборони" у своїм краю. Багато емігрантів воліють заплатити ту суму, як наражувати свої родини в ЧССР на переслідування. В ЗСА є з яких 8.000 емігрантів з ЧССР, у Канаді коло 12.000 та коло 50.000 в західньо - европейських країнах. Ці шантажні листи комуністичних чеських властей до емігрантів є очевидним трюком, щоби дістати чужинецьку валюту.

Проф. Яр. Рудницький відвідав українську громаду в Австралії

Сідней (ОУПС). — Продовжуючи свою студійну подорож кругом світу, проф. Яр. Рудницький відвідав наукові установи Австралії в Перті, Мелбурні й Сіднеї. Крім цього він мав зустрічі з представниками українського церковно - релігійного і культурно - громадського життя, відвідуючи осередки організованого українства. В Мелбурні він був гостем Преосв. Кир Івана Прашка, а в Сіднеї відвідав видавництво „Вільна Думка", Український Народний Дім і школи, церкву з малюнками й іконостасом арт. Мир. Левицького з Торонта та взяв участь у зустрічі - вечірці українського студентства в Домі Української Молоді. Як член Королівської Комісії Б.-Б. в Канаді, він мав інтерв'ю з представниками австралійської преси, радіо й телевізії, заступаючи принцип багатомовної й багатокультурної інтеграції етнічних груп у протилежність одномовній асиміляції в різних країнах їхнього поселення. Дня 12 грудня проф. Рудницький виїхав до Нової Зеляндії з Сіднейського порту.

ЗАКЛИК ЗУАДК

Грудень 1970

ДОРОГІ ПРИЯТЕЛІ!

Вітаємо Вас і Вашу Родину з Різдвом Христовим і Новим Роком і бажаємо Вам щастя, здоров'я і всього добра.

Пересилаючи Вам ці наші традиційні побажання, звертаємось до Вас з проханням: в цей святковий час не забувайте про тих, які у потребі — злужіть свою пожертву на КОЛЯДУ на допомогові цілі Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

ЗУАДК продовж 25 років виконує велику допомогову акцію. ЗУАДК переселив до ЗСА понад 50 тисяч скитальців, які знайшли в цій країні нове життя. ЗУАДК обороняв наших емігрантів перед насильною репатріяцією, прийшов їм — з матеріяльною допомогою, перебрав над ним правне заступництво і допоміг знайти їм місце у суспільстві чи через переселення, чи через інтеграцію.

Свою місію виконує ЗУАДК тільки завдяки зрозумінню і підтримці української громади у ЗСА.

Перед ЗУАДК нові великі завдання. В цьому році ЗУАДК перевів велику допомогову акцію українцям, які потерпіли від землетрусу в Югославії; ЗУАДК вислав туди 400 тисяч фунтів одежі і ліків на суму 38 тисяч долярів. В дальшому ЗУАДК почав допомогу нашим братам в Югославії у відбудові їхніх знищених землетрусом домів.

ЗУАДК заплянував велику допомогу нашим людям також в Бразилії. За допомогою урядових американських чинників ЗУАДК сподіється піднести рівень праці і життя наших поселенців у Бразилії і допомогти їхнім дітям здобути освіту.

ЗУАДК посилює свою діяльність у розгорненні повної Суспільної Служби і в ЗСА і в інших країнах поселення українців. Для цієї акції ЗУАДК здобув співпрацю наших студентів.

Для переведення цієї великої праці потрібно фондів і співпраці української громади. Тому Екзекутива і Дирекційна Рада звертаються до Вас з проханням стати у рядах суспільних працівників на полі Української Суспільної Служби і своєю пожертвою КОЛЯДИ допомогти здійснити наші великі гуманітарні задуми.

Христос Родився!

Екзекутива і Дирекційна Рада ЗУАДК

Автор пашквільної статті у „Вітчизні" підтверджує активність підпільної Української Католицької Церкви в Україні

Київ. — У пашквільній за своїм змістом статті „Криваві міфи", надрукованій в кн. 10-ій журналу „Вітчизна" за жовтень 1970 р., совєтський памфлетист Тарас Мигаль, намагаючись громити діяльність „агентів Ватикану" — „клерикалів і націоналістів", знеславлює з допомогою прийнятих в совєтській „журналістиці" засобів таких, як лайка, фальшування й видумки, постать львівського Митрополита Андрея Шептицького і відмовляє йому будьяких заслуг у підтримці української національної культури, мовляв, все це є тільки „міфом". Водночас із цим, автор цього пашквілю примушений підтвердити — цим разом із самого ж таки совєтського боку—факт наявності й активности підпільної Української Католицької Церкви в Україні. Він пише: „... довголітнє вперте насаджування міфу про діяльність Шептицького та уніатських єпископів для „добра" українського народу призвело до того, що після скасування унії (за наказом московського режиму в 1946 році — прим. ред.) окремі її служителі не прийняли постанови собору і пішли в підпілля. Мандруючи селами, спираючись на випробуваних своїх агентів..., ці попи - „бунтарі" організували „уніатські" парафії і проводили всякі церковні церемоніяли за давніми канонами". У статті Т. Мигаля згадуються також — „амністований гуманним актом радянського уряду митрополит Иосиф Сліпий", помічник - суфраган митр. А. Шептицького Іван Бучко, як теж інші, висвячені у ЗСА, в Канаді і в інших країнах Заходу „нові уніатські єпископи: Германюк, Габро, Березький, Сенишин, Шмондюк, Маланчук". Згадана також і „єпископська конференція греко-католицьких привідців у Ватикані" з 12 по 16 жовтня 1959 року і її заклик в справі створення Патріярхату Української Католицької Церкви.

Головний секретар УНС д-р Я. Падох відвідає громади Міннеаполісу, Омаги, Чикаґа, Дітройту і Клівленду

Джерзі Ситі. — Цієї п'ятниці, 18-го грудня 1970 р., головний секретар Українського Народного Союзу, д-р Ярослав Падох, виїде в організаційну поїздку та відвідає ряд українських громад в осередніх стейтах ЗСА. В п'ятницю і суботу 18 і 19-го грудня він перебуватиме в Міннеаполісі, де відбуде ряд нарад з діячами і урядовцями трьох місцевих Відділів УНСоюзу та виголосить доповідь на зустрічі з молоддю, що відбудеться в суботу о год. 7-ій вечором в Українському Народному Домі. Наступного дня він відлетить до Омаги, стейту Небраска, де відвідає два союзові Відділи, відбуде з їх урядовцями наради і візьме участь у громадській нараді, яка відбудеться в церковній залі Святоуспенської церкви після остатньої Служби Божої о год. 11-ій перед полуднем. В понеділок, 21-го грудня, д-р Я. Падох відвідає Чикаго, де вечором о год. 7-ій в Союзовому Домі при Норт Вестерн Аве. відбудеться нарада союзового активу Чикага і околиці. Чергового дня, у вівторок 23-го грудня, відбудеться подібна нарада в Дітройті в Українськім Народнім Домі від години 6-ої вечором, а в середу, 23-го грудня, в гостинному домі головного радного Тараса Шмагали в Клівленді-Парма відбудеться союзова нарада місцевих секретарів та організаторів, від години 7-ої вечором. Метою цих відвідин д-ра Я. Падоха є заактивізувати союзові діячів до найбільш напруженої акції для здобуття такого числа нових членів цього року, щоби воно заповнило повний успіх цілорічної кампанії. Досі придбано кругло п'ять тисяч нових членів і цих намагання, щоб впродовж грудня підвищити це число на додаткову тисячу й дійти в цьому році до круглого числа 6,000 нових членів, що дало б новий союзовий рекорд, найкращий за ціле останнє двадцятиріччя.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добрий почин

Започатковане Комітетом Українських Студій при Гарвардському Університеті видання журналу „Рецензія" — Огляду совєтських українських наукових публікацій — заслуговує на увагу і признання. В сучасній незавидній ситуації української науки у т. зв. Українській ССР, що її совєтські пропагандисти визначають, як „незалежну й суверенну державу українськоїо народу", систематичний вихід такого журналу англійською мовою з критичними, але об'єктивними оцінками видаваних в УССР наукових праць може мати своє значення не тільки для стану й розвитку української науки на рідних землях, але й для правильного інформування чужомовного світу про її досягнення та недоліки.

Вміщені в першому числі журналу „Рецензія" огляди совєтської україніки, написані здебільшого молодими українськими науковцями, виявляють добру наукову методу, як також уміння правильно оцінити істотну вартість совєтських публікацій. Молодий докторант, автор рецензії на працю львівського історика про ролю братств в розвитку української культури XУI-XУIII сторіч, позитивно оцінює її, як наукову студію, не промовчуючи її помилкових наголошувань та інтерпретацій. Другий із рецензентів, молодий український соціолог із ЗСА, розглянувши аналітично видання „Соціологія на Україні", стверджує, що про соціологію, як науку в Українській ССР говорити не доводиться. Третій рецензент — докторант Гарвардського університету, рецензуючи цілий річник київського „Українського Історичного Журналу" за 1939 рік, слушно відзначає відсталість його змісту й редагування, навіть у порівнянні з московськими історичними журналами, підкреслюючи прикметну для цього журналу провінційність та кумедну партійну ортодоксальність і напушеність стилю. А вже цілком розторощувальним для підневільного стану української науки в УССР є опрацьований проф. О. Пріцаком, науковим дорадником журналу „Рецензія", критичний огляд виданого 1969 р. в Києві бібліографічного покажчика видань Академії Наук УССР за 1919-1967 рр. Низкою конкретних прикладів проф. Пріцак довів, що совєтська практика з викреслюванням та промовчуванням проскрибованих режимом авторів і наукових праць нічого спільного з науковою бібліографією не має і є тільки компромітацією київської Академії Наук перед світом.

Ініціяторам „Рецензії" треба побажати сил і витривалости, як також всесторонньої підтримки і засобів для систематичного продовжування їхнього журналу.

Потурання напастям

Ворожа Америці совєтська пропагандивна кампанія завжди була в наступі — не зустрічаючи відсічі збоку американських радіопередач за залізну завісу, ані збоку величезної більшости американської, від урядових чинників незалежної преси й телевізії. Всі вони, з державними чинниками у проводі, завжди були і є надзвичайно делікатні супроти Москви й Пейпінгу. На найгірші наклепи й образи не реагують, а ліберальні сенатори виправдують ще ті ворожі витівки аргументом, що вони потрібні кремлівським володарям „для внутрішнього ринку".

Тим часом пропаганда ненависти супроти Америки таки має свої наслідки, як ота краплина, яка, безперервно падаючи, довбає скелю. В цілому ряді азійсько африканських країн зменшились американські впливи і зросли впливи Москви чи Пейпінгу, які при всій взаємній „ідеологічній" ворожнечі — однозгідні в кампанії проти „імперіялістів". Мовчанку Америки сприймається за слабість. Це видно в голосуваннях в Об'єднаних Націях. Це відчувається не тільки в Азії й Африці, але й у Швеції, навіть у союзниці Канаді, що стала притулком для американських дезертирів. Тим паче в СССР і в його сателітних країнах, де бліді американські радіопередачі не стоять в ніякій пропорції до совєтських напасливих і образливих. Ось, наприклад, в московській пресі, яка стоїть під повною державною контролею, появилась карикатура п. н. „Свобода американського зразка": наїжена ракетами й скорострілами статуя Свободи, з петлею на шиї, за яку тягнуть член Ку-Клус-Клану, вояк і ковбой.

Не диво, що мовчазне сприймання всіх напастей і образ на адресу ЗСА в промовах совєтських проводирів осмілило амбасадора СССР у Вашингтоні до того, що він „обурювався" в зв'язку з розголошуванням американською пресою скандальної історії видачі большевикам литовського втікача. Коли б американські державні діячі, члени Сенату й Палати Репрезентантів, американські радіопередачі і пресові коментатори заговорили голосно про совєтські злочини проти людства і про совєтське народовбивство — тон совєтської пропаганди зразу обнизився б.

ЗАЛІЗНИЧИЙ СТРАЙК

Одноденний залізничий страйк 10 грудня ц. р. поставив знову американський нарід руба перед проблемами: як то Конгрес, маючи на увазі тільки свої партійно-політичні розгри проти Президента, занедбує найважливіші справи країни, — як то робітничі спілки зростають до статусу потуг, що можуть паралізувати економіку країни та утруднювати життя цілого суспільства, — як то на тлі змінених часів і відносин анахронічними стають закони й мірила суспільно-економічного характеру.

Від 1926 року існує так званий Акт залізничної праці. Від кінця останньої світової війни — це вже третій раз залізничники різних категорій виходили на одноденний чи дводенний страйк, у 1946, 1967 рр. і тепер.

Наче хронічною проблемою американських залізниць є заворожене коло: компанії, себто працедавці, покликаються на спад прибутковости залізниць внаслідок конкуренції літаків та авт і узалежнюють підвищення платень від реформи, яка зменшить операційні кошти. Модернізація залізничого руху вможливлює значне скорочення людського персоналу, — це стосується спеціяльно колишніх палячів, виличників, канцелярійних службовців, сигнальників. Але робітничі спілки, які охоплюють 400.000 осіб, затруднених у залізничних компаніях, стоять на принциповому становищі — проти будь - якої редукції затруднених і за таке підвищення платень, яке відповідало б підвищенню, що його осягнула спілка водіїв і вантажників. Практично це означало б, що американські залізничники, які пересічно заробляють 3.60 дол. на годину, дістали б підвишку по 1.65 на годину впродовж найближчих трьох років. Очевидно, компанії відкинули таку вимогу, а робітничі спілки загрозили, що коли промине передбачений законом так званий „час на прохолодження", вони вийдуть на страйк.

Президент Ніксон рішив заздалегідь протидіяти такій небезпеці. Ще в лютому цього року він зголосив до Конгресу законопроєкт, який передбачав, у випадку невдачі робітничо - компанійних переговорів, зобов'язуючий обидві сторони арбітраж. Хоча спілка „Братство залізничних, летунських і корабельних урядовців, робітників - вантажників і стаційних та експресових службовців" 29 травня ц. р. заявила офіційно свої претенсії, а після невдачі переговорів загрозила вперше страйком на 10 вересня ц. р., ніяка Комісія Палати Репрезентантів і Сенату не присвятила ані одного дня на переслухання у зв'язку з Президентовим законопроєктом з лютого ц. р.

Щойно після того, як 9 грудня ц. р. залізничий страйк уже розпочався, Конгрес схвалив антистрайковий залізничий закон, додавши до проєкту президента Ніксона підвишку платень залізничникам на 13.5 відс. на перший рік, — всупереч поглядові Президента, робітничих спілок і працедавців, бо всі вони вважали за дуже небезпечний прецедент, щоб законодатна палата визначала докладно платні будь - якій категорії затруднених.

Голова названої вгорі найбільшої спілки залізничників, що затруднює 165.000 членів, С. Л. Денніс, відкинув схвалений Конгресом закон і окремий заклик Президента і повинувався їм щойно тоді, коли стягнений після півночі з 9 на 10 грудня з ліжка федеральний суддя Джан Г. Пратт у Вашингтоні присудив, що названа вгорі спілка винна в „образі Конгресу" і наклав на неї кару по 200.000 дол. за кожний день страйку.

Щойно тоді Денніс і його правні дорадники знову відновили переговори з представниками залізничих компаній. Та коли навіть вони знайдуть якийсь компроміс, то він не розв'яже основної проблеми: мусить появитися закон, який рішуче протидіяв би великим страйкам на крайову міру і унеможливив шантажування не тільки працедавців, але й Конгрес, Уряд та все суспільство вимогами підвищення платень, — без уваги на економіку держави, на фінансовий стан даного підприємства і на інтерес найширших мас народу.

Нема нікого в Америці, який заперечував би здоровий принцип, що із зростом дорожнечі, збільшенням років праці й відповідальности належить підвищення платні. Алеж зорганізоване робітництво мусить брати активну участь у розв'язуванні таких кардинальних питань, як інфляція та спіраля цін і платень. Не вирікаючись свого священного права на страйк, як засіб боротьби за покращання своєї долі, само зорганізоване робітництво мусить значно обмежити можливості користування цією страшною обосічною зброєю.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЮВІЛЕЙ ОУЖ НІМЕЧЧИНИ

Об'єднання Українських Жінок в Німеччині відзначило в днях 28 і 29 листопада ц. р. свій двадцятип'ятилітній ювілей. На ці ювілейні святкування прибули до Мюнхену делеґатки Відділів ОУЖ з різних частин Німеччини — з Гамбурґу, Ганноверу, Бравншвайґу, Дюссельдорфу Оснабрюкену, Білефельду, Амберґу, Штутґарту, Людвіґсбурґу, Мюнхену. Прибули також заступниця голови СФУЖО Валентина Воропай з Англії, інж. Зінаїда Витязь, голова ОУБ з Бельгії, Л. Вітошинська і Л. Кульчицька СУФ з Франції і співосновниця та перша голова ОУЖ Ірина Павликовська з Канади.

ОУЖ засновано в грудні 1945 р., в найтяжчому часі в початках скитальщини. В ОУЖ об'єдналися жінки з різних земель України, без різниці їх віровизнання, територіяльного походження чи партійно - політичних переконань, для спільної праці в користь батьківщини. ОУЖ давало моральну поміч і опіку жіноцтву в найтяжчих роках скитальщини.

Ця організація зростала і в скорому часі охопила понад 10 000 членів. Майже в кожному таборі був Відділ ОУЖ. Вона розвинула широку діяльність у виховній ділянці — опіка над школами, дитячими садками і курсами садівничок, в культурній праці, вишколі й перевишколі жіноцтва, в помочі потребуючим, в акції „мати й дитина" та ін. Від 1946 до 1950 року видавано журнал „Громадянка" під редакцією Л. Івченко, В. Шпаківської і М. Бачинської - Донцової. Велику поміч дало ОУЖ в переселенні вдів і півсиріт до ЗСА.

Делеґатки ОУЖ брали участь у Світовому Конгресі Українського Жіноцтва у Філядельфії в 1948 р., ОУЖ було співзасновником Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО). Після масового переселення за океан ОУЖ опікувалось залишенцями в Німеччині. Під проводом тодішньої голови св. п. Ольги Павловської проваджено з фонду „Мати й дитина" опіку над школами й садками в Німеччині. Під патронатом Відділів Союзу Українок Америки і жіночих організацій в Канаді протягом довгих років жіноцтво матеріяльно допомагало школам і садкам, вдержуючи тим підстави існування українства в Німеччині.

Останні десятки років життя в Німеччині устабілізувалось, і українці творять тепер там окрему групу як поселенці. ОУЖ продовжує працю серед того сталого поселення, організує жіноцтво по Відділах, зокрема опікується старшими та хворими самітними жінками. Статут організації пристосовано до нових умовин і зареєстровано. Протягом ряду літ ОУЖ видає бюлетень „ЖІЛ".

ОУЖ постійно співпрацює зі СФУЖОМ. І так, голова проф. О. Сулима - Бойко брала в 1959 р. визначну участь в Світовому Конгресі СФУЖО в Ню Йорку, а О. Яримович в 1967 р. у Світовій Сесії Жіноцтва на СКВУ, О. Штайнер — як гість у Міжнароднім Конгресі Альянсу в Кеніґштайні.

Ювілейні святкування ОУЖ мали діловий та святочних характер.

Організаційна конференція делеґаток Відділів з Головною Управою відбулася в п'ятницю 27 листопада. Наступного дня відбулася святочно - ділова сесія, яку відкрила і нею провадила Ольга Штайнер, що у вступній промові подала ідейні основи, на яких була заснована і спиралася праця ОУЖ протягом 25 років. Виголошено три доповіді: „Княгиня Ольга" — Дарія Ребет, „Читаючи журнал „Радянська Жінка" (положення української жінки на рідних землях)—проф. д-р О. Сулима - Бойко, „Значення міжнародних організацій і співпраця українок" — Ірина Павликовська.

Увечері того ж дня відбулася святочна частина і товариська зустріч з громадянством Мюнхену, на якій було коло 200 осіб. Перша голова Ірина Павликовська прочитала спогад про початки існування ОУЖ. Ольга Колянківська відспівала три народні пісні. Представники центральних установ і жіночих організацій Европи вітали ювілятку. Наспіли писемні привіти і благословення від найвищих Достойників Українських Церков, визначних громадських діячів і колишніх членок ОУЖ. Від СФУЖО вітала ювілейний З'їзд Валентина Воропай як заступниця голови на Европу.

В неділю 29-го листопада відправлено в католицькій і православній українських церквах Богослуження в намірені дальшої праці ОУЖ. Отці - душпастирі виголосили відповідні проповіді. По Богослужбі відправлено панахиду за померлих членок ОУЖ: Олену Кисілевську, співзасновницю Олену Чехівську, Людмилу Івченко, Кекилію Гардецьку, О. Трофимовську і інших.

Можна радіти, що жіноцтво Німеччини з честю втримало свою організацію на протязі 25 років і продовжує свою працю для добра української справи. ОУЖ склало іспит своєї живучости і громадської зрілости.

І. П.

У Кривому Розі „будинки неначе здригаються від музики та співів"

Київ. — „Мені доводиться поєднувати роботу з навчанням. На обліку кожна хвилина. Повертаюсь додому, і так хочеться скоріше звільнитись від хатніх клопотів, взятися за книгу. Але, повірте, мені це не вдається", пише в листі до „Молодої України" з 1-го грудня житель міста Кривий Ріг, де десятки тисяч людей живуть у так зв. комунальних квартирах — багатоповерхових нових житлових будинках. Автор пояснює: „За стіною сусідка вмикає на всю силу магнетофон, стіни починають дрібно тремтіти від тієї музики. Потім магнетофон змінюються телевізором, і я мушу вислухати всю програму, аж до слів „на добраніч, глядачі". Але й після них не настає тиша. На зміну заступають мої сусіди з іншого боку — я стаю свідком з'ясування сімейних відносин". Авторка листа зазначає: „Щось подібне чую я і від товаришів по роботі". На прохання до сусідів включати тихіше радіо чи телевізію, відповіді були такі: „Гучна музика мені більше подобається", „У своїй кватирі що хочу, те й роблю!" Автор листа пропонує штрафувати порушників тиші, бо „переконань та бесід, як показав час, не досить".

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує інж. Лев Яцкевич

ІСТОРІЯ ДІЗЕЛЕВОГО РУШІЯ

Того самого року, коли проф. М. Грушевський почав писати свою „Історію Руси-України", в німецькому місті Авгсбурзі д-р Рудольф Дізель із своїм механіком Маєром пустили в рух новий тип рушія з внутрішнім горінням, якому судилося здетронізувати парову машину з її панівної ролі у світі і зреволюціонізувати механічний погін майже усіх ділянок промислу і комунікації. Для прикладу можна б подати: погін залізничих льокомотив, кораблів, підводних суден, тракторів, автобусів, вантажних авт, електричних ґенераторів тощо.

Рудольф Дізель мав космополітичну молодість, що дала йому змогу опанувати, крім матірньої німецької, ще й французьку та англійську мови. Він народився в Парижі, де його батько мав добре проспеpуючу виробню ґаманців, але через свою німецьку приналежність мусів, по вибуху німецько - французької війни (1870), покинути Париж і переїхати до Англії.

13-літнім юнаком Рудольф Дізель переїжджає до Авґсбурґу, до свого дядька, що був учителем технічної школи. Разом із своїми кузенами він стає учнем тієї школи. З Авґсбурґу переїжджає на дальші студії до Високої Технічної Школи в Мюнхені, де здобуває ступінь інженера - механіка, а пізніше до Високої Технічної Школи в Шарльотенбурґу коло Берліну, де здобуває технічний докторат.

У біографії Дізеля, що її написав його син Євген, згадується один цікавий момент, коли після довгої подорожі, голодний і брудний юнак Дізель відчиняє двері і входить до мешкання свого дядька в Авгсбурзі. Там застає він таку сцену: на підлозі сидять його троє кузенів і переводять експерименти з повітряною запальничкою, яку їм батько приніс з лябораторії технічної школи. Дія такої запальнички засновувалася на стискуванні толоком повітря в малому металевому циліндрі, де згідно з законом фізики дія тиску перетворювалася в тепло стисненого повітря, яке запалювало суху губку.

Цей експеримент глибоко запав в уяву молодого Дізеля і став у майбутньому одною з основ його геніяльного рушія.

Другим важливим моментом, що вплинув на створення його рушія, був один з викладів термодинаміки в мюнхенській політехніці, в якому проф. Лінде (що перший скропив повітря) звернув увагу студентам на неспівмірно малу видайність парової машини. Дізель вирішив вже тоді сконструювати кращу машину.

По переведенні математичних обчислень та ствердженні, що така машина теоретично можлива, він збудував у 1892 р. перший модель свого рушія з погоном на спорошковане вугілля, яке впорскував до циліндра наприкінці компресії. Але цей рушій не проіснував довго, бо вже при його стартуванні сталася експльозія, яка пошкодила циліндер. Однак, той невдалий експеримент доказав, що компресійно запальний рушій практично можливий.

Другий прототип рушія, тим разом з погоном на нафту, Дізель збудував у 1897 р. і, по майже 14-місячних експериментах, пустив його в рух. В німецькому фільмі „Рудольф Дізель", який я бачив у Відні в 1944 р. і в якому ролю Дізеля грав відомий актор Віллі Бірґель, представлені зусилля цього винахідника знайти спосіб атомізації (розпорскування) пливкого пального перед впровадженням його в циліндр. І коли вже здавалося, що всі його зусилля безуспішні, він побачив, як його жінка кришталевим розпилювачем розпорскувала кольонську воду на свою зачіску. Це піддало йому ідею розв'язання атомізації пального в його рушії.

Рушій Дізеля став відразу предметом уваги цілого світу і приніс йому величезні гроші та почесті.

На жаль, не вияснена досі трагедія перервала нитку його драматичного життя. 29 вересня 1913 року під час переїзду на кораблі „Дрезден" з Антверпену до Лондону він зник в таємничий спосіб з корабля. Виявилося пізніше, що Дізель, не зважаючи на свої величезні прибутки в формі оплат за патентові права, стояв насправді перед маривом банкрутства, впавши в сітку спекулянтів землею. І не є виключене, що він знайшов єдиний вихід із своєї фінансової ситуації, стрибнувши з корабля в море.

Але без уваги на причину його смерти цей рушій запевнив його імені довговіччя. І ще й досі сотки дослідників працюють над поліпшенням його геніяльного рушія та над поширом користування його погоном.

У 1948 р. з нагоди 50-ліття винаходу рушія Дізеля у Німецькому музеї в Мюнхені влаштовано виставку, яка була подумана, як ретроспективний огляд розвою всіх погінних рушіїв від „Еоліпілі" Герона до найновішого безкомпресорового моделю рушія Дізеля; з порівняльними табелями їх видайности.

При цьому слід пояснити, що під видайністю рушія розуміємо ту частину енергії пального, яка безпосередньо перетворюється в механічну енерґію рушія. Згідно з поданими табелями парова машина в льокомотиві має 6-8% видайности, бензиновий рушій в літаку та самоході — 22-28%, парова турбіна з конденсацією — 30-34%, а рушій Дізеля 36-40%.

Ця висока видайність Дізелевого рушія, поруч його малого зужиття, а в зв'язку з тим і мінімальною вимогою направ, є таємницею великого успіху та популярности цього рушія. Щоб зрозуміти причину його високої видайности, слід порівняти його з автомобільним бензиновим рушієм.

Обидва рушії є рушіями внутрішнього горіння, отже вони зуживають пальне не так, як парова машина в окремому казані, а всередині циліндра. Гази, що постають у висліді цього спалення, штовхають толок в циліндрі і в такий спосіб перетворюють теплову енерґію палива на механічну енерґію корбового вала рушія.

Для спалення треба повітря і пального, впроваджених до циліндра. Крім цього повітря мусить бути ще перед спаленням стиснене. При чому фактом особливого значення є те, чим вища ком-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Іван Смолій

НА МЕЖІ ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(2)

Вся історія про київського професора Гордія Отаву та про його спір з німецьким ученим Шнурре за київські мозаїки й візантійське мистецтво надто насичена пропаґандою, надто схематизована, щоб можна назвати її вдалою й необхідною в романі. Цікавіша вже любовна історія між сином професора Отави, Борисом і московкою-малляркою Таїсою Зиковою, і про це варто згадати пізніше.

Мотто до твору з В. Брехта:

„Хто звів семибрамні Фіви?
В книгах стоять імена
королів.
А хіба королі лупали скелі
й тягали каміння?
А без ліку руйнований
Вавилон
хто відбудовував його
щоразу?
В яких халупах
жили будівники
Золотосяйної Ліми?"

Це мотто викликає, всупереч намірам автора, рефлексії не лише соціяльної, але й національної натури: А в яких халупах жили будівники північної столиці? На чиїх кістках стоїть вона? А на чиїх кістках збудовані сибірські індустрійні гіганти?

Так і історія з руйнуванням німцями київських пам'яток в період другої світової війни мусить викликати неухильно в кожного українця гірку посмішку: А хто ж зруйнував Михайлівський, Миколаївський собор та інші святині нашого Києва? А хто ж підмінував Успенський Собор Києво-Печерської Лаври та Хрещатик у 1941 р.? І вже про саму Київську Софію, хіба не привезено туди в цю ж пору великої кількости динаміту, щоб зірвати в повітря і те „диво", і лише безмірна любов та відвага тогочасних опікунів храму (вони на еміґрації)зберегла цю пам'ятку від руїни, бо сьогодні П. Загребельний не мав би вже про що писати?

Отож, якщо можливе було б таке чудо, щоб вилучити з геологічних нашарувань твору оті піскові прошарки й намул, тоді мали б ми вже більше повноцінний твір. Та ще, коли б автор якось уникнув того відомого низькопоклонства перед старшим братом. З іронією пише він про візантійські церемоніяли, про „належні вітання, повторювані згідно з правилами церемонії точно визначене число разів: „Хай милує тебе Бог, імператоре!" — 60 разів, „Завжди твої раби, імператоре!" — 50 разів, „Імперія з тобою, василевсе!" — 40 разів, а всього двісті тридцять п'ять проголошень".

Оцей візантійський кадильний сморід перепов з Другого Риму в Третій, але козацької нації, як свідчать джерела, він не зачепив, там з нього не було й духу, коли згадати, наприклад, розмову козаків з Петром Першим... А сьогодні, на жаль, він приймається, і не будемо вичисляти, скільки отих проголошень про „прекрасних дам з Москви, з самого серця нашої Батьківщини", але договорився автор аж до того, що ніби Петро Могила „сім останніх років свого життя віддав прикрашенню й відбудові Києва, найперше ж великої Софії, мов би передчуваючи день 16 січня 1654 року, коли в соборі митрополит Сильвестр Косів... звершив урочисту відправу на честь приєднання України до Росії".

Як воно сталося, що поруч тієї малости здобувається автор на великість, зумівши створити великі картини? Мабуть, доторк до народних святощів окрилює, підносить мистця, допомагає йому творити правдиве мистецтво, творити міт, про який німецький літературознавець В. Рем висловився, що його творення закінчилося на Верґілієві, на Горацієві ж почалася вже література. Заввага надто песимістична, бо мітотворення не вгаває далі від Мільтона і Данте аж до Кафки і екзистенціялістів, що так і вважали себе, за висловом Сартра, ковалями мітів.

Українській літературі, обтяженій етнографією й побутовщиною, цей порив до мітотворення не дуже питоменний, хоч саме отой український ґрунт видав з себе М. Гоголя. До того ж ґрунту торкнувся М. Коцюбинський в „Тінях забутих предків", на ті вершини вийшла Л. Українка в „Лісовій пісні", а далі ранній Тичина, Ю. Яновський, М. Куліш, В. Барка, Д. Гуменна, В. Гайдарівський.

„Диво" — спроба створити міт про будівництво Київської Софії, Сивоока, бездомного хлопця, який опинився в хаті творця поганських божків, діда Родима, підстеріг його ремесло, перейнявся його духом, щоб потім, пройшовши всі пригоди й випробування на тогочасній Русі, попасти в Константинополь, вивчити там найбільші таємниці візантійського мистецтва і, вернувшись у Київ, збудувати там оту святиню й прикрасити її своїм небуденним умінням.

Густі, повні кольори перших розділів про дитинство й юнацтво Сивоока справді викликають враження міту. Такий побут і пригоди в діда Родима і змаг з конем Зюсем, далі, перша юнацька любов, опоетизоване побратимство Сивоока з Лучуком, така мітична стає Радогость, — правлена жінками серед поліських лісів остання твердиня поганських богів. Чим далі з дитинства світ міту маліє. На сцену виходить князь Ярослав, відсуваючи на другий плян Сивоока, а з ним і міт. На сцені тверезий державний муж, політик. Тільки тут і там ще порив від буденщини, як порвався князь у світ книг то до своєї Шуйці однорукої, як шле послів по руку Інгігерди, доньки свейського короля.

І Сивоок іде важко по землі, у княжій дружині, у валці простакуватого київського купця Какори, в болгарських ченців, нарешті у Візантії, щоб вернутися звідти в Київ і створити „диво"— собор. Втомився Сивоок на життьовому шляху, розгубився дещо й автор на семи стах сторінках роману, важко подекуди й читачеві слідкувати за всіми перипетіями героїв. І коли приходить пора на завершення міту, на леґенду, не стає сили й таланту.

Ми віримо авторові на слово, ми слідкуємо, як поволі родиться Собор, піднімається над княжим Києвом, але видиво якесь неповне, туманне. Авторові, мабуть, відомий твір І. Стоуна „Екстаза і агонія" про творця найбільшого собору в світі. Може й Сивоок — український Мікель Анджельо, може такий він і був би. Але, на жаль, у Загребельного виходить він інакший. Тут з сусідніх геологічних нашарувань, з пісковиків і торфовищ у шляхетний, білий мармур міту протекли іржаві наплави.

(Далі буде)

СОЮЗОВЦІ! ЦЬОГОРІЧНА ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ ПРИНЕСЛА ДОСІ 4.898 ЧЛЕНІВ. ЩЕ ТІЛЬКИ 1.102 ЧЛЕНІВ БРАКУЄ ДО 6,000. ДОКЛАДІТЬ УСІХ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ДОПОВНЕННЯ ЦЬОГО ЧИСЛА, ЩОБ З ПОВНИМ УСПІХОМ ЗАКІНЧИТИ ЦЕЙ КОНВЕНЦІЙНИЙ РІК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

50-ліття творчої праці Романа Завадовича

У числі з 15 грудня 1920 р. в львівському журналі „Світ Дитини" був опублікований вірш „Святий Миколай" молодого автора Романа Завадовича. Вірш релігійний і одночасно національного звучання, бо в ьому і св. Миколай прохає Бога, щоб дав волю Україні. Так півстоліття тому дебютував сучасний відомий письменник і поет Роман Завадович, один із найбільше улюблених авторів для дітей і молоді.

Роман Завидович певний час шукав себе, в тому і як поет „для дорослих". Львівські журнали „Дажбог" „Дзвони", „Вісник" охоче друкували такі його твори, але справжній шлях для розвитку своєї творчої особистости знайшов тодішній львівський студент Р. Завадович у творчості для дітей і молоді.

Ред. Богдан Гошовський писав у статті „Творчий шлях Романа Завадовича" надрукованій у збірнику „Ми і наші Діти" ОПЛДМ про характеристичні прикмети творчости ювілята: „Глибокий, органічний національний патос поєднаний у Завадовича з таким же органічно- глибоким релігійно- християнським світовідчуванням". Хоча ця характеристика стосувалася поезій дорослого читача, зокрема циклю сонетів „Сотворення Світу" (львівські „Дзвони") -це ж саме можна сказати й про творчість Романа Завадовича, як поета для дітей. До цього треба лише додати, що його твори для дітей — оповідання, поеми, вірші, п'єси, інсценізації та ін.написані із знанням психіки та зацікавлень української дитини і з променюючою любов'ю до основної тими — України.

З 1937 р. Роман Завадович був постійним співпрацівником журналу „Малі Друзі" у Львові. Свідомо перемовчавши період першої большевицько-московської окупації Галичини. Р. Завадович далі співпрацював з тим журналом в роки війни. На сторінках журналу вперше з'явилась постать чарівного Гномика Ромтомтомика та ін. героїв, які відтоді стали улюбленими героями двох поколінь українських дітей; в роках війни вийшов і найкращий твір ювілята історична поема-казка „Хлопці з зеленого бору". Великою популярністю серед юного читача користується його поема - казка „Переполох", скерована проти слабодухів -боягузів, цикль оповідань „Марушка Чепурушка і Лесь Побігдесь". Десятки чи і сотні разів уже йшла на різних шкільних сценах п'єса Романа Завадовича для молоді, написана в Чикаґо, „Кобзарева гостина", з життя Тараса Шевченка.

Нині, в 50-ліття свого творчого шляху, Роман Завадович — почесний голова Правління ОПЛДМ ім. Л. Глібова, працює в складі колеґії редакторів журналу УНСоюзу для дітей „Веселка", веде там постійні розділи-рубрики, дає нові твори для малих читачів. Мало яка дитяча шкільна імпреза проминає без того, щоб на ній не деклямували, або ж не співали якийсь вірш-пісню ювілята, його дитячі твори. А це для працьовитого й обдарованого автора і є найбільшою нагородою, виграним конкурсом його життя.

(л. п.)

Українські студенти в Лондоні виступають проти дискримінації української мови

Лондон, Онтаріо. — Український Студентський Клюб у Лондоні, Онт., що існує вже 8 років, активно виступив в обороні прав української мови в Канаді та права бажаючих студіювати українську мову в місцевому Університеті. Російський департамент поставився вороже. Все таки на прохання Українського Студентського Клюбу в Лондоні д-р Є. Рослицький організував Курс української мови й літератури, в якому взяли участь 15 студентів, але він не акредитований. У 1969 році ректоратові та Російському департаменту була передана петиція, підписана 35 студентами, з проханням наладнати акредитований, повноправний Курс укр. мови і літератури. Російський департамент зіґнорував петицію, запровадивши лише 8-лекційний, короткий курс укр. літератури, знову такий, що студенти не одержать за нього кредитів. Тому Клюб вдався до протестаційних заходів: 17 листопада 50 студентів, між ними й англійка та німка, маніфестували перед Талбот коледжем, виголошували промови, виступав з поясненням вимог голова УС-Клюбу Я. Якібчук та ін., студенти носили транспаренти, також перед університетом і Російським департаментом. Місцева преса й радіо широко обговорювали ту подію. „Тґе Ґазет" цитував заяву координатора протестаційних заходів Ореста Дубаса: „Ми вимагаємо курсу української мови вже тепер. Росіяни можуть думати, що вони можуть позбавити нас прав, як в СССР, але це тут їм не вдасться". Керівник факультету „Артс" відіслав студентів до Російського департаменту, а там говорили, що немає фондів, немає потреби... Російським департаментом керує австрієць д-р Нойгавзер. Він твердить, що його департамент хоче „залишитися чисто російським", але 2 роки тому там же відкрив польський відділ. Українські студенти рішені далі добиватися своїх прав вивчати українську мову й літературу в Університеті Західнього Онтаріо, у м. Лондон. Тижневик „Гомін України" з 5-го грудня повідомив, що Управа УСКлюбу в Лондоні прохає підтримати справедливі домагання студентів листами до Ректорату і д-ра Нойгавзера.

Історична синагоґа в Назареті перейшла під відання УКЦеркви

Чикаґо, Ілл. (ІС). — На початку листопада гостив в Чикаґо Впреосв. Йосиф Рая, Архиєпископ Гайфи, Акки, Назарету та всієї Галилеї. Він був гостем Екуменічного Центру св. Атанасія Великого Дієцезії св. Отця Николая. В неділю, 8-го листопада Архиєпископ Рая відправив в катедрі св. Николая, в сослуженні о. шамб. Ярослава Свищука, директора Екуменічного Центру, св. Літургію о год. 12-ій. Під час цієї Літургії він виголосив проповідь, темою якої було гасло: „Відбудуймо гідність Східніх Церков!"

Того ж вечора Архиєпископ Рая був гостем Екуменічного Центру св. Атанасія, який вшанував його спільною вечерою та в якій взяли участь члени Асоціяції Священиків Східнього Обряду, члени Управи Екуменічного Центру та запрошені гості. Під час гостини, голова Наукової Ради мґр. Євген Дачишин вручив Архиєпископові чек на започаткування побудови місійної станиці в Назареті, щоноситиме назву „Апостолят Слуги Божого Митрополита Андрея" і буде в рамцях Екуменічного Центру там же.

Архиєпископ на закінчення наділив мґра Євгена Дачишина гідністю Великого Командира Лицарів Галилеї, а п. Марію Денісофф і п. Іванну Горчинську гідністю Дам Ласки.

Наступного дня 9-го листопада, Архиєпископ Рая, разом з Владикою Ярославом, підписали спільний договір, на підставі якого історична синагоґа, до якої, за старинним переданням, малий Ісус вчащав разом зі св. Родиною на Благословення, перейшла з цим днем під адміністрацію Єпархії св. Отця Николая. Тимчасовим адміністратором став в Назареті, о. Архимандрит Натаниіл Шегеді.

Нюйоркська Округа УНС в змаганні за першенство УНСоюзу

(Закінчення зі стор. 1-ої)

топаді „Дністер" був переможений Відділом ч. 221 в Чикаґо, під проводом свого секретаря та головного радного Тараса Шпікули, а другий Відділ ч. 379, під проводом свого секретаря Михайла Семкова, дігнав, хоч і не перегнав „Дністер", здобувши до кінця листопада, подібно, як „Дністер", 79 членів.

Зборами керував голова Округи адв. Іван Флис, а секретарював секретар Округи Микола Хоманчук. Після прочитаного ним і прийнятого протоколу попередніх зборів, організаційну доповідь виголосив головний секретар д-р Ярослав Падох. З'ясувавши загальний стан цьогорічної кампанії в цілім УНСоюзу, він дав аналізу праці і здобутків нюйоркської Округи за одинадцять місяців цього року й зокрема назвав 14 секретарів і організаторів Відділів, які досі придбали 10 або більше членів. Два Відділи (361 і 52) перейшли 50 членів, шість придбали від 20 до 35 (204, 327,184, 16 і 293), а шість придбали від 10 до 16 (194,130, 489, 8, 325 і 457).

Він заохотив усіх союзових діячів, докласти особливих старань до того, щоб в цім останнім місяці року придбати двічі стільки членів як в попередніх місяцях. Після цього промовляли містo-предсідниця УНСоюзу п. Марія Душник, головний контролер з Ню Йорку Іван Винник, обласний організатор для місцевої Округи Василь Оріховський, секретар Микола Хоманчук і інші. Після дискусії та винесення постанов, пізним вечором, закінчилися збори, в яких узяли участь 40 представників 22 Відділів Округи. Перекуска, зготовлена працьовитим господарем домівки Іваном Пригодою, ще на довго задержала учасників зборів в гостиннім домі „Дністер".

ІСТОРІЯ ДІЗЕЛЕВОГО РУШІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

пресія, тим вища видайність рушія.

Бензиновий рушій насмоктує з карбюратора мішанку бензини та повітря, яку стискає в циліндрі до кінцевої температури біля 400° Ф., перед її запаленням електричною свічкою. Дізелевий рушій насмоктує чисте повітря (і тому не має карбюратора), стискає його до температури біля 1000° Ф і в те гаряче повітря впорскує розпилений на дрібні краплі пальне. В зутику з гарячим повітрям наступає раптове спалення пального або так званий спалах.

Крім вищої видайности Дізелевий рушій, в порівнянні з бензиновим мотором, простіший та легший для обслуги і консервації. Він не має ані газниці, ані електричних свічок, за газницю (карбюратор) править у ньому, до певної міри, мініятюрна помпа, що розпорошує пальне під великим тиском перед його впорскненням до циліндра. Ця паливна помпа (смок), до речі, внелімінувала складне та коштовне компресорове уладження, яке донедавна розпилювало пальне під тиском повітря.

В останніх часах Дізелевий рушій промостив собі шлях до особових самоходів (Мерцедес Бенц) і заощаджує їх власникам щонайменше 50% на коштах пального (30% внаслідок вищої видатности рушія та 20% внаслідок нижчих коштів пального), не враховуючи дешевих коштів консервації самохода.

Одним із дальших етапів розвитку Дізелевого рушія є безкорбовий, д в о тактовий модель, перед яким розкриваються широкі можливості, включно з погоном мініятюрних, хатніх силових станцій, що забезпечать в майбутньому власників домів „власним" електричним струмом у місцевостях далеких від публичної електричної мережі або як резерви на час перерви або переобтяження мережі комерційного струму.

Лос Анджелес в поклоні Головному Командирові УПА

Українська Громада в Лос Анджелесі гідно відзначила 20-тиріччя смерти Головного Командира УПА, ген.-Хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича. До Ділового Комітету входили представники організацій, головою був мґр. А. Веселий: п.п. Мм. Новак, заступник голови, О. Брікнер, П. Білецький, Я.Тростянецький, д-р А. Вусик, інж. Я. Білинський, інж. В. Сіяк. У неділю 11-го жовтня відбулася Святочна Академія, попереджена Панахидами за спокій душі сл. п. ген.-хор. Романа Шухевича у всіх українських церквах.

Академію відкрив мґр. А. Веселий, попрохавши присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять Великого Командира. Доповідь виголосив д-р М. Плаксій, насвітлюючи життєвий шлях Романа Шухевича від шкільної лавки аж до його найвищого посту в УПА. Рецитували: п-і Е. Ґрінвальдт, п-і А. Микитин. Потім були сольоспіви на тлі гарно удекорованої сцени: п-і А. Шпук, п-і Е. Ґрінвальдт, п-і Л. Кривенко. Після того юнаки, брати Захарчуки викона л и деклямацію, а панна Р. Чужак виступила з фортеп. точкою. Малий декляматор Віктор Гнип деклямував „У честь Тараса Чупринки". Залю дружніми оплесками зустріла на сцені і мужеський хор „Кобзар" під диригентурою маестра В. Божика. Хор відспівав чотири повстанські пісні, музика і аранжування В. Божика, солістка п-і А. Шпук.

Після перерви було гарно поставлено і н с ц е н і з а ц і ю „Грішниця" Лесі Українки, з участю Оксани Городецької, Наталії Мельник і Христі Полотнянки, режисерував і оформив декорації та підготував деклямації п. В. Ґрінвальдт. Фортепіяновий супровід був у руках Лесі Кириленко-Вахнянин.

Великий портрет Тараса Чупринки роботи мистця В. Баляса, прибраний дубовими листками, додавав поваги і святкового настрою Академії, програмою керував п. Я. Тростянецький. Академія була на високому мистецькому рівні, під кожним оглядом можна назвати її вдалою і пройшла у вщерть виповненій залі. Побажано тільки, щоб починати без традиційного одногодинного спізнення, з вини публіки.

Приємно було слухати зіспіваний хор „Кобзар" по його частинній неактивності. Хор реорганізувався і почав регулярні проби.

А. Ш.

СІМНАДЦЯТИРІЧНИЙ ДЖОН РАЙС ПРИЙШОВ САМ на поліцію у Форті Сміт, Аркензо, і сказав, що він не знає, як опинився в тому стейті. Райса з Ню Кейнану у стейті Коннектикат розшукує поліція, бо його підозрівають у вбивстві чотирьох членів його ж родини. Д. Райс приїхав з Коннектикату до стейту Аркензо родинним автом. Він зник з дому в часі вбивства.

Увага! Пассейк і околиця! Увага!

Заходами Організацій Українського Визвольного Фронту: 7. Відділу ООЧСУ і Осередку СУМА в Пассейку, Н. Дж.

відбудеться

в неділю, 20-го грудня 1970 року

в залі УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.

ДОПОВІДЬ

проф. д-ра Петра Мірчука

на тему:

„СВІТОВА ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ СЬОГОДНІ І ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ"

Початок: о год. 3:00 по пол.

Запрошуємо все Українське Громадянство Пассейку й околиці прибути громадно на цю цікаву доповідь.

Український Визвольний Фронт в Пассейку

Увага! Увага!

ЗАХОДОМ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА ПРИ СТАНИЦІ НЮ ЙОРК

відбудеться

дня 19-го грудня (субота) 1970 р.

о год. 3-ій по пол.

в приміщенні ПЛАСТОВОЇ ДОМІВКИ

140 2nd Avenue — Ню Йорк, Н. Й.

ДІТОЧА ВИСТАВКА

„В НІЧ СВ. О. МИКОЛАЯ"

НА КОТРУ ЗАПРОШУЄМО ВСІХ ДІТЕЙ МЕТРОПОЛІЇ І ОКОЛИЦІ!

НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯРІЯ

приймає дарунки в той сам день від 12 години в полудне, в тім же самім приміщенні.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

СУБОТА, 19-го ГРУДНЯ 1970

Заля „ТРИЗУБА", 4932 Брод ст.

1. ПОДОРОЖ ДО БУКОВИНИ — ФІЛЯРЕТ ЛУК'ЯНОВИЧ.
2. ПОДОРОЖ В АЛЬПАХ ТА В ЮГОСЛАВІЇ — ОЛЕКСАНДЕР МИХАЛЮК.

Обидві доповіді ілюстровані.

Початок о год. 7-ій. Датки.

ВИСТАВКА ЕМАЛІЇ ШОНК-РУСИЧА

КНЯЖА ДОБА, ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА, ЖИВОПИСЬ, СКУЛЬПТУРА, КОНСТРУКЦІЯ та ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО.

Можна оглядати в год.: п'ятниця від 5 до 8 год. веч. субота та неділя від 12 до 8 год. веч.

Виставка буде відкрита дві наступні неділі.

В Галерії Українського Літературно-Мистецького Клюбу 149 Друга Авеню в Ню Йорку, Н. Й.

ЕМАЛІЯ: побутовщина та ужиткові речі з прикладного мистецтва для ДАРУНКІВ СВ. МИКОЛАЯ, можна набути в

NORM ENAMEL ART GALLERY

318 East 9th Street New York, N.Y. 10003

Щодня від години 12 до 7 вечора

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА

ЮРІЯ СОЛОВІЯ

„1000 ГОЛІВ"

в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ

2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку, Н. Й.

Відкрито: в суботу і неділю, 1-4 по пол.

від вівтірка до п'ятниці, 1-3 по пол.

ЗАКЛИК

КОМІТЕТУ ПОБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ СВВ. АПОСТОЛІВ ПЕТРА І ПАВЛА НА ВЕРХОВИНІ

Оселі Українського Робітничого Союзу в ГЛЕН СПЕЙ, Ню Йорк

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ!

Починаємо будувати українську православну церкву свв. первоверховних апостолів Петра і Павла — на „Верховині", оселі Українського Робітничого Союзу, в Глен Спей. За останні роки тут в околицях поселилося коло 750 осіб, виросло українське село.

Щоліта, на цілі тижні, як гості „Верховини" і місцевих мешканців, сюди приїжджають тисячі наших людей. І передусім навідуються члени самого Робітничого Союзу, серед яких близько половини православних.

Недавно тут поставлено величну, в стилі староукраїнського дерев'яного храмобудівництва, церкву св. Володимира (архітект А. Осадца, будівничий Ю. Костів).

Тепер усі заходи до побудови православної церкви робить будівельний комітет, в який ввійшли: В. Саленко (голова), Протопресвітер о. Ф. Кульчинський, Протоєрей о. В. Коваленко, Е. Попіль, Р. Ричок, Г. Котелевич, А. Манойло (скарбник), Н. Карпинич, Я. Січинський, О. Черней, В. Кулішенко, Ю. Кулішенко, В. Барка (секретар).

На прохання комітету, голова УРСоюзу А. Батюк повідомив конвенцію Союзу про побудову православної церкви і запропонував подарувати для неї, як попереду для церкви католицької, ділянку землі на „Верховині". Пропозиція була ентузіястично схвалена. Головна Управа передає наділ будівельному комітетові.

Прекрасний, в стилі козацького барокко, нарис п'ятибанної кам'яної церкви виготувала артистка-малярка Надія Сомко.

Мистецтво храмової архітектури розвивалося на Україні протягом тисячі років, але раптом було спинене. Чудесні старовинні взірці його постійно руйнуються.

Тільки на еміґрації можемо продовжувати розвиток того благословенного мистецтва, як дзеркала народного духу. Одним з новостворених зразків його з'явиться церква свв. апостолів Петра і Павла.

Знаменний випадок: найперший дар на будову церкви надійшов від дівчинки-школярки Вікторії Мандебури з Філядельфії. Почувши розмову батьків з представками будівельного комітету, вона зняла свій золотий хрестик (київського рисунку) і віддала в фонд побудови церкви. Цей дар від чистого серця — збережемо в церкві як дорогоцінний знак для почину в святій справі.

Надіємося, він послужить прикладом для жертовности наших людей в різних країнах нового поселення.

До всіх Вас, дорогі земляки, звертаємося з проханням: допоможіть своїми внесками побудувати чудовий храм на славу Божу, на честь Вам, на духовну потребу віруючих українських людей. Від Вашої щедрости тепер залежить справа.

Просимо ласкаво надсилати пожертви на конто в банку: для української православної церкви свв. апостолів Петра і Павла.

Адреса: First Federal Saving & Loan Association
Acct. No. 11864 St. Peter and Paul
Ukrainian Orthodox Church
Port Jervis, N.Y. 12771

Або надсилати на адресу скарбника будівельного комітету: проф. Арсенія Манойла, Glen Spey, N.Y. 12737.

Голова будівельного комітету — В. Саленко

Скарбник — А. Манойло Секретар — В. Барка

Члени комітету: Протопресвітер о. Ф. Кульчинський, Протоєрей о. В. Коваленко, Е. Попіль, Р. Ричок, Я. Січинський, В. Кулішенко, Ю. Кулішенко, Н. Карпинич, О. Черней, Г. Котелевич.

Увага! Увага!

НА РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ ДІТЯМ МОЖНА НАБУТИ КНИЖКИ ЛЕСІ ХРАПЛИВОЇ:

	Ціна:
ВІТЕР З УКРАЇНИ — том І, оповідання для дітей	$2.00
ВІТЕР З УКРАЇНИ — том ІІ, оповідання для дітей	2.50
НА ВВЕСЬ БОЖИЙ РІК — дитячий декляматор на різні нагоди	1.50
ПИСАНКА УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ — вірші й казочки, ілюст. П. Андрусева	1.50
ЧАРОДІЙНЕ АВТО — фантастичне оповідання, ілюст. П. Андрусева	3.50
ОТАМАН ВОЛЯ — повість для молоді	2.50

Замовлення слати на адресу:

LESIA CHRAPLYWA

158 East 7th Street, Apt. A 3 New York, N.Y. 10009

При більших замовленнях — опуст.

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Знайомими, що в дні 27-го вересня 1970 року в селі Кукезові коло Львова, упокоївся в Бозі

бл. п.

о. ТЕОДОР КИЗИМА

Покійний був парохом в Підгайцях (Старе Місто), Свержі, Перятині і др. Перед другим приходом большевиків залишився в Краю і опинився на Соловках, звідки вернув по 10 літах з підірваним здоров'ям.

Замість квітів на Його могилу, жалем і смутком перенята Родина складає 100.00 долярів на Фонд Катедри Українознавства.

ВІЧНА ПОМУ ПАМ'ЯТЬ!

СТЕПАН і МИХАЙЛО — брати
БОГДАН з родиною — братанок
ІРЕНА МІШКЕВИЧ і ОКСАНА ЗОЗУЛЯ з родинами — братаниці
Родина в Краю

В невимовному горю повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в п'ятницю, 11-го грудня 1970 року упокоїлася в Бозі, заосмотрена Найсвятішими Тайнами наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ТЕТА

ВАСИЛИНА ТИМЮК

з Андрусяків

Народжена в селі Битьків, пов. Надвірна, Україна.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, дня 15-го грудня 1970 року о год. 9-ій рано з похоронного заведення до церкви св. Михаїла в Балтимор, а по Службі Божій на Парохіяльний цвинтар.

Горем прибиті:

дочка — ПАРАНЯ
син — ВАСИЛЬ з дружиною АННОЮ і дітьми: СТЕФАНОМ, ГАЛИНОЮ і ХРИСТИНОЮ
син — ДМИТРО з дружиною АННОЮ і дітьми: ПЕТРУСЕМ і МАРУСЕЮ
сестрінок — МИХАЙЛО ТИМЮК з родиною
і Рідня в Україні

ЧЛЕНИ СТАНОВОГО ТОВАРИСТВА СВЯЩЕНИКІВ СВ. АНДРЕЯ

висловлюють співчуття, в молитовному об'єднанні, Родині

бл. п.

о. Володимира Данилова

ПОЧЕСНОГО КРИЛОШАНИНА

о. Володимир Андрушків

Відділ СУА в Асторії

В місяці вересні 1970 р. створилась Ініціятивна Група Пань, завданням яких було заснувати Відділ Союзу Українок Америки в Асторії, Н. И. В тій справі звернулись вони до Наталії Хоманчук, голови 1-го Відділу СУА і вона допомогла їм в цій справі.

Дня 24-го жовтня 1970 р. відбулися Засновуючі Збори Відділу СУА в Асторії, які перевела Наталія Хоманчук. Відкриваючи збори, Н. Хоманчук щиро привітала голову Окружної Ради СУА Іванну Рожанковську, та попросила її на почесну голову Президії. Відтак привітала всіх пань в числі 22 присутніх.

Після подання порядку зборів і відчитання протоколу, доповідь виголосила голова Окр. Ради мгр. Іванна Рожанковська. Вона подала коротку історію творення відділів, з'ясувала тристепеневу побудову СУА, і обов'язки членок у Відділі. Також порушила справу організування членок та плянування праці, зокрема зупинилася над завданням сучасної жінки - матері у вихованні майбутнього покоління.

По короткій живій дискусії приступні присутні оплесками приймали членок Управи Відділу до якої увійшли: голова — Анна Демчук, містоголова — Анна Коваль, секретарка — Лідія Стасюк, касирка — Оксана Скульська. Референтки: організаційна — Леся Голюка, виховна — Марія Олинець, культосвітня — Мирослава Кравців, суспільна опіка — Лена Івашко,, хронікарсько пресова — Ірина Гунчак, господарча — Соня Гречило. Контрольна Комісія: голова — Ліліяна Іванчук, члени — Уляна Шмериковська і МаріяМирон. Заст. членів — Галина Варняк і Мирослава Богачевська.

Під кінець зборів голова Президії Іванна Рожанковська й предсідниця Наталія Хоманчук зложила новообраній голові Анні Демчук гратуляції, а Управі побажання добрих успіхів у праці.

Збори закінчились гутіркою при перекусці.

Ірина Гунчак

З діяльности УВАН в Канаді

Доповідь куратора історії С. Приступи

На публічній сесії УВАН 15-го листопада, в Домі Науки, 221 Флора, Вінніпег, виголосив доповідь Куратор Історії Музею „Людина й Природа" Степан Приступа, на тему: „Українські поселенці в агрикультурній мозаїці Манітоби". Доповідь була строго наукова, заснована на документарних дослідах прелегента, дала багато нових даних, про фактичні умови українського поселення, політику урядів і їхніх урядників та деяких провідних осіб тодішньої Манітоби. Та політичні тодішні фактори не були прихильними для наших піонерів.

Після доповіді забирали слово: пп. С. Мухин, д-р Б. Білаш, інж. А. Качор, О. Негрич, проф. М. Боровський та ін. Сесією провадив д-р М. І. Мандрика, голова УВАН.

Почесна грамота кобзареві П. Конопленкові

На цій же сесії була вручена Почесна Грамота УВАН полк. Павлові Конопленкові (Запорожцю), з признанням його заслуг в ділянці української історичної музики, та з нагоди його 80-річчя.

Новий член УВАН

На засіданні Президії УВАН 12-го листопада було прийнято в число дійсних членів УВАН проф. університету м. Калгарі, Алберта, д-ра Кліва Кардинала, відомого дослідника канадійських етнічних груп.

Управа УВАН

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ М. ГРЕЧИН, членка УНС Відд. 217 Б-ва св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., померла 19 серпня 1970 р. на 80 р. ж. Стала членкою УНС в 1927 р. Полишила в смутку 2 доньки: Франціску і Маргарету, брата Михайла і 2 внуків. Похорон відбувся 21 серпня 1970 р. на цвинтарі в Irondequoit, N. Y.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

CATHERINE BOYKO, членка УНС Відд. 475 в Лакаванні, Н. Й., померла 6 серпня 1970 р. на 60 р. ж. Полишила в смутку матір Анастазію та 2 сестри: Марію і Анну. Похорон відбувся 10-го серпня 1970 р. на цвинтарі Holy Cross, Lackawanna, N.Y.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ВОЛОДИМИР РОМАНКО, член УНС Відд. 174 Т-ва Пластового в Дітройті, Міш. помер 24 липня 1970 р. на 56 р. ж. Нар. в Заліщиках, Україна, і став членом УНС в 1960 р. Полишив у смутку маму, дружину, дочку, сина і 3 внуків в Україні. Похорон відбувся 27 липня 1970 р. на цвинтарі Оливної Гори в Дітройті, Міш.
Вічна Йому Пам'ять!
А. Слосарчук, секр.

GEORGE HADUCH, член УНСоюзу Відд. 287 Т-ва Сини України в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 26 серпня 1970 р. на 74 р. ж. Нар. в с. Писарівці, пов. Сянок, Україна, і став членом УНС в 1917 р. Полишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 31 серпня 1970 р.
Вічна Йому Пам'ять!
Й. Стецура, секр.

КАТЕРИНА ГНАТИШАК, членка УНС Відд. 230 Б-ва св. І. Хрестителя в Янґставні, Огайо, померла 16 серпня 1970 р. на 75 р. ж. Нар. в с. Строневичі, пов. Перемишль, Україна і стала членкою УНС в 1924 р. Полишила в смутку 2 синів: Володимира і Івана, 2 дочки: Міру і Ольгу та 6 внуків. Похорон відбувся 20 серпня 1970 р. на цвинтарі Кальварія в Янґставні, Огайо.
Вічна Їй Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 19-го ГРУДНЯ 1970 р.

PLAINFIELD, N.J. Річні збори Т-ва І. Франка — 372-ий Відд. о год. 6-ій веч. в Ігел Гол зі звичайним порядком нарад та вибором нової управи на 1971 р. Проситься чл. прибути. — П. Шилер, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 20-го ГРУДНЯ 1970 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42 Відд. Т-ва Т. Шевченка, о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Говп Аве. Є важні справи до полагодження, тому проситься чл. прибути. Рівнож проситься вирівняти вкладки. — В. Новацький, предс., П. Головачук, фін. секр., Н. Михайлишин, скарб., В. Марущак, секретар.

SHARON, Pa. Річні збори 386 Відд. зараз по Службі Божій в приміщенні укр. церкви св. Івана, Clark Street. Проситься чл. прибути. — Катерина Джого, секр.

РОМ, Н. Й. Річні збори Б-ва св. о. Миколая 121 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 208 Канал вул. На порядку: звіти уступаючої Управи та вибір нової на 1971 рік. Проситься чл. прибути. — В. Губаль, предс., В. Чуйко, кас., О. Гадз, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 127 Відділ зараз по Службі Божій в залі укр. кат. церкви св. о. Миколая при вул. Філмор і Онейда. На порядку: 1) Підготовка до Річних Заг. Зборів, 2) Намічення кандидатів на урядовців на 1971 р.;3) Братські справи, 4) Біжучі справи, внески і запити. Членські вкладки можна буде вплачувати перед і після зборів, а також в другу і четверту неділю місяця. — А. Т. Кобрин, голова, М. Гаравус, секр., П. Гаравус, кас.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Місячні збори Т-ва Подільська Січ — 8-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в залі церкви св. Михаїла. Проситься чл. прибути і вирівняти чл. вкладки. — В. Мандзій, секр.

КАНЗАС СІТІ, Канзас. Річні збори Б-ва св. Володимира 323 Відд. о год. 1-ій по пол. На порядку дня: звіт Управи і вибір нової на 1971 р. Проситься чл. прибути. — Д. Яремко, гол., М. Бриський, кас., М. Білик, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Місячні збори Б-ва св. Димитрія — 288 Відд. о год. 11:30 рано в Укр. Амер. Клюбі при 817 Линн Аве. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — А. Даналюк, предс., В. Заґводський, кас., Д. Мушастий, секр.

БРИДЖПОРТ, Конн. Збори 59-го Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 500 Галлет вул. Проситься вирівняти чл. вкладки. — С. Гуменюк, предс., М. Галькевич, секр.

СОЮЗОВІ ДІЯЧІ! За десять місяців 1970 року ми придбали 4,350 членів. Щоб покрити виїмкові, „ювілейні" втрати й успішно закінчити цей конвенційний рік, нам треба 6,000 членів. Доможіть в останніх двох місяцях придбати ще 1,650 нових членів.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ:
ДО ЧИСЛА
за старим стилем до 30-го ГРУДНЯ 1970 року
При замовленні, прошу зазначувати на котрі свята.

Зголошення святочних побажань, **РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ**, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

З уваги на закінчення біжучого року, Адміністрація просить всі Товариства чи поодинокі особи, що довгують за оголошення, вирівняти їх конечно найдалі

до 20-го грудня 1970 року.

ТАРЗАН, Ч. 6480. Наомі прощається з Тарзаном

Відлітаємо, Тарзане! Почекай тут на мене, я повернуся — скоро.

Не можу зробити цього, Наомі. Я не мав часу сказати тобі, але сотник Дикий Кіт і я відходимо досвіта до країни бонґів! Ось тут офіційне повідомлення, що його привіз мені гелікоптер від генерала Їтса...

Генерал Їтс не має ніякого права заплутувати тебе у ту племінну війну! Тубільці звернуться проти тебе.

Думаю, Наомі, що зможу припинити кровопролиття між бонґами і батузами. Мушу спробувати,

То йди, ти впертий чоловіче.

І візьми мій останній поцілунок з собою, хібащо захочеш ще один — в Мамбузі.